

Лазоренко Людмила Василівна,
учитель географії Черкаська спеціалізована школа №27 I -III ступенів
ім. М.К. Путька Черкаської міської ради Черкаської області

Модельна навчальна програма «Географія 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(авт. Запотоцький С.П, та інші.), наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №
795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)

7 клас
Географія
РОЗДІЛ III. ПРИРОДА МАТЕРИКІВ
Тема 3. Південна Америка

Варіант 1
Початковий та середній рівні
Завдання 1-6 із вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді

1. Визначте особливість географічного положення Південної Америки, яка найбільше впливає на її кліматичні умови.

- А розташування в Західній півкулі
- Б перетин екватором північної частини материка
- В омивання водами двох океанів
- Г наявність Панамського каналу

2. Уявіть, що ви плануєте подорож до Південної Америки. Яку важливу інформацію про материк ви можете отримати, знаючи його крайні точки?

- А кількість країн на материку
- Б чисельність населення
- В протяжність материка з півночі на південь та із заходу на схід
- Г кількість природних зон

3. Чому берегова лінія Південної Америки менш розчленована порівняно з іншими материками?

- А Через вплив океанічних течій.
- Б Унаслідок особливостей геологічної будови
- В Через розташування в Південній півкулі.
- Г Завдяки впливу екватора.

4. Укажіть значення Панамського каналу для судноплавства.

- А Збільшує швидкість течій в океані.
- Б Дозволяє суднам швидше перетинати материк.
- В Зменшує вплив океанів на клімат материка.
- Г Сприяє міграції риб між океанами.

5. Визначте, як географічне положення Південної Америки впливає на розподіл опадів на материку.

- А Сприяє рівномірному розподілу опадів по всій території.

Б Зумовлює велику кількість опадів у північній частині материка.

В Призводить до посушливості на всьому материка.

Г Не впливає на розподіл опадів.

6. Визначте практичне значення, яке має знання про океанічні течії біля берегів Південної Америки.

А Допомагає передбачити землетруси.

Б Дозволяє прогнозувати погоду в прибережних районах.

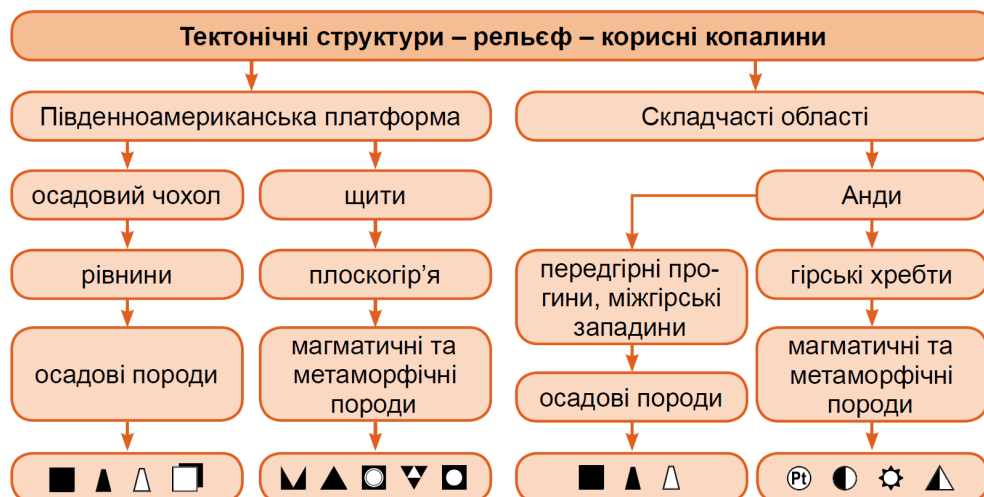
В Сприяє вивченню глибин океану.

Г Допомагає визначити висоту гір на материка.

Достатній рівень

Завдання 7 з вибором декількох правильних відповідей

7. Розгляньте схему «Залежність розміщення корисних копалин у Південній Америці від тектонічної та геологічної будови материка» та оберіть правильні твердження щодо зв'язку між тектонічними структурами, рельєфом та корисними копалинами Південної Америки.

А На щитах Південноамериканської платформи сформувалися плоскогір'я.

Б В осадовому чохлі платформи розташовані родовища нафти і газу.

В Магматичні та метаморфічні породи характерні для складчастих областей Анд.

Г Рівнини Південної Америки сформувалися на осадовому чохлі платформи.

Д Родовища міді зосереджені переважно в осадових породах рівнин.

Е У передгірних прогинах і міжгірських западинах Анд залягають осадові породи.

Завдання 8-9 на встановлення відповідності/послідовності.

8. Установіть відповідність між кліматичними поясами Південної Америки та їх характеристиками.

1 Екваторіальний

2 Субекваторіальний

3 Тропічний

А Охоплює південно-східну частину Бразильського плоскогір'я, має помітну різницю зимових і літніх температур.

4 Субтропічний

Б Займає басейн річки Амазонки, характеризується рівномірною високою температурою та вологістю впродовж року.
В Простягнувся між 30° і 40° пд.ш., має теплу зиму та спекотне літо.
Г Охоплює Орінокську низовину та Гвіанське плоскогір'я, має спекотне вологе літо і суху зиму.

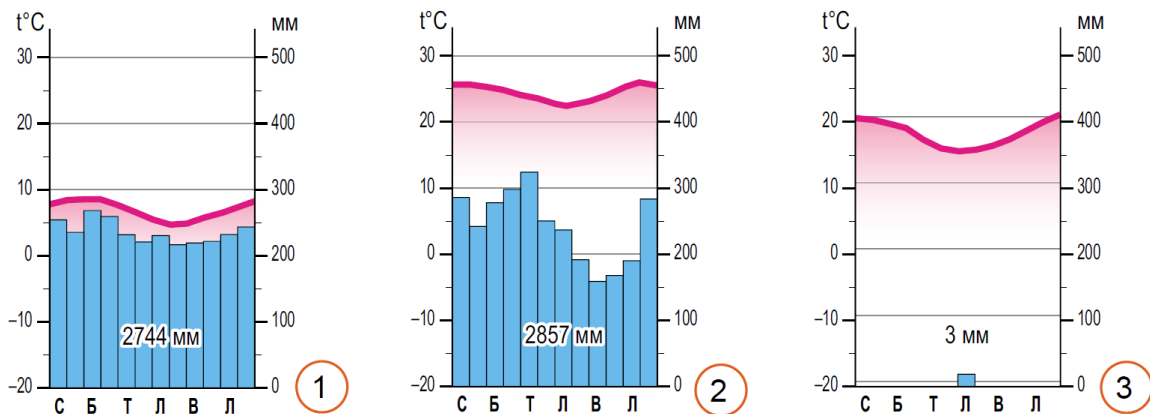
9. Розташуйте наступні географічні об'єкти Тихого океану в порядку зменшення їхньої площі.

- А Бразильське плоскогір'я
- Б Гвіанське плоскогір'я
- В Амазонська низовина
- Г Ла-Платська низовина

1	2	3	4

Високий рівень

10. Проаналізуйте кліматограми та визначте, яка з них відповідає кліматичним умовам пустелі Атакама. Оберіть номер відповідної кліматограми.

- А 1
- Б 2
- В 3

11. Перегляньте ілюстрації та виконайте завдання.

Сельва

Патагонія

Кампос, Льянос

Пампа

Рис. 1. Особливості поширення природних зон у Південній Америці

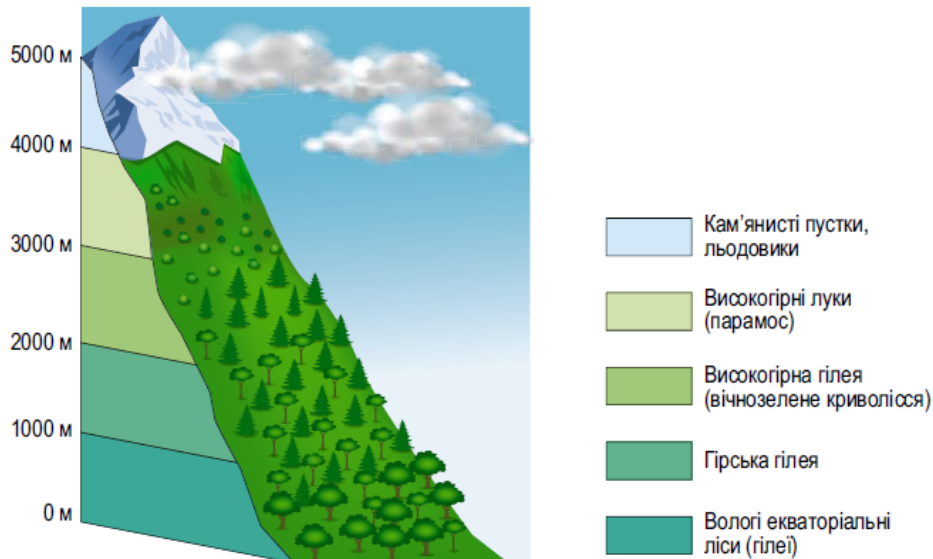

Рис. 2. Висотна поясність Анд

11.1. Дайте відповіді на запитання у формі гри: А – так, Б – ні.

Чи правильні наступні твердження щодо природних зон Південної Америки?

1. Сельва – це назва вологих екваторіальних лісів у Південній Америці.
2. Льянос і кампос – це різні назви савани в північній та південній частинах материка.
3. Пампа – це назва субтропічних степів у Південній Америці.
4. У Південній Америці відсутня зона пустель.
5. Висотна поясність найкраще виражена в Андах.
6. На високогір'ях Анд розташовані високогірні луки, які називаються парамос.
7. Зона лісів помірного поясу займає північ західного узбережжя материка.
8. У пустелі Атакама випадає найменша кількість опадів на материк.

1	2	3	4	5	6	7	8

11.2. Уявіть, що ви учений-біогеограф, який досліджує біорізноманіття різних природних зон Південної Америки. Ви провели експедиції в три різні зони: сельву, пампу і парамос.

У кожній зоні ви підраховували кількість видів рослин на ділянці площею 100 м²:

- Сельва: 480 видів
- Пампа: 60 видів
- Парамос: 15 видів

Використовуючи ці дані та ваші знання про природні зони Південної Америки, розрахуйте індекс біорізноманіття для кожної зони за формулою:

Індекс біорізноманіття = (Кількість видів / Площа ділянки) × 100

Виберіть правильну відповідь:

А Сельва: 480, Пампа: 60, Парамос: 15

Б Сельва: 4.8, Пампа: 0.6, Парамос: 0.15

В Сельва: 48000, Пампа: 6000, Парамос: 1500

Г Сельва: 0.048, Пампа: 0.006, Парамос: 0.0015

11.3. Яка природна зона має найвищий індекс біорізноманіття і чому? Виберіть найбільш повне і правильне пояснення.

А Сельва: через велику кількість опадів.

Б Сельва: через постійно високі температури і вологість.

В Пампа: через родючі ґрунти.

Г Парамос: через відсутність конкуренції з боку дерев.

Відповіді

Початковий та середній рівні						Достатній рівень			Високий рівень		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Б	В	Б	Б	Б	Б	А, Б, В, Г, Е	1-Б 2-Г 3-А 4-В	1-Б 2-В 3-А 4-Г	В	11.1. 1-А 2-А 3-А 4-Б 5-А 6-А 7-Б 8-А	11.2 - А 11.3 - Б

Варіант 2

Початковий та середній рівні

Завдання 1-6 із вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді

1. Визначте фактор географічного положення Південної Америки, який має найбільший вплив на її природні зони.

А розташування в Південній півкулі

Б протяжність з півночі на південь

В омивання водами Тихого океану

Г наявність Амазонської низовини

2. Ви готуєте презентацію про Південну Америку. Яку важливу інформацію про материк ви можете отримати, знаючи його географічні координати?

А кількість річок на материк

Б чисельність міського населення

В розташування материка відносно екватора та нульового меридіана

Г кількість корисних копалин

3. Чому рельєф Південної Америки характеризується наявністю високих гір на заході та рівнин на сході?

А Через вплив океанічних течій.

Б Унаслідок руху літосферних плит.

В Через розташування відносно екватора.

Г Завдяки впливу вітрів.

4. Укажіть значення Амазонки для економіки південноамериканських країн.

А Збільшує кількість опадів у регіоні.

Б Служить важливою транспортною артерією.

В Зменшує вплив океанів на клімат материка.

Г Сприяє видобутку нафти.

5. Як розташування Анд впливає на формування клімату Південної Америки?

- А Сприяє рівномірному розподілу опадів по всій території.
- Б Створює «дощову тінь» на східних схилах.
- В Призводить до утворення пустель на західному узбережжі.
- Г Не впливає на клімат материка.

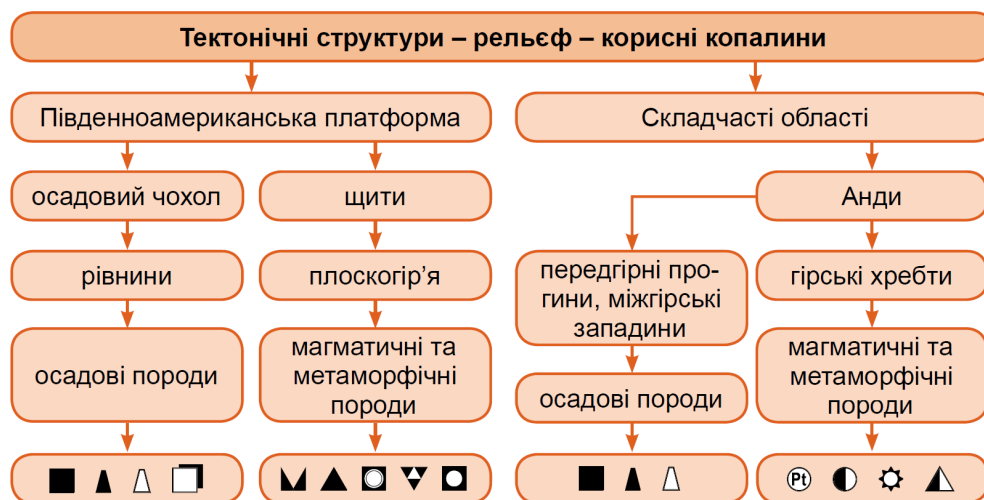
6. Визначте практичне значення знань про течію Ель-Ніньо біля берегів Південної Америки.

- А Допомагає передбачати вулканічні виверження.
- Б Дозволяє прогнозувати зміни клімату та вплив на рибальство.
- В Сприяє вивченню глибоководних жолобів.
- Г Допомагає визначити родючість ґрунтів на материкау.

Достатній рівень

Завдання 7 з вибором декількох правильних відповідей

7. Розгляньте схему «Залежність розміщення корисних копалин у Південній Америці від тектонічної та геологічної будови материка» та оберіть правильні твердження щодо зв'язку між тектонічними структурами, рельєфом та корисними копалинами Південної Америки.

- А Щити Південноамериканської платформи представлені плоскогір'ями.
- Б Осадочний чохол платформи містить родовища осадових порід.
- В Анди, як складчаста область, характеризуються наявністю магматичних та метаморфічних порід.
- Г На осадовому чохлі Південноамериканської платформи сформувалися рівнини.
- Д Гірські хребти Анд багаті на родовища платини.
- Е Передгірні прогини та міжгірські западини Анд заповнені осадовими породами.

Завдання 8-9 на встановлення відповідності/послідовності

8. Установіть відповідність між кліматичними поясами Південної Америки та їх характеристиками.

1 Екваторіальний	А Спекотне, вологе літо й суха, іноді дуже спекотна зима

- 2 Субекваторіальний
- 3 Тропічний
- 4 Субтропічний

Б Велика та рівномірна зволоженість упродовж року, постійно висока температура повітря.
 В Помітна різниця зимових і літніх температур, дощі переважно влітку.
 Г Тепла зима та спекотне літо, достатня кількість опадів протягом року.

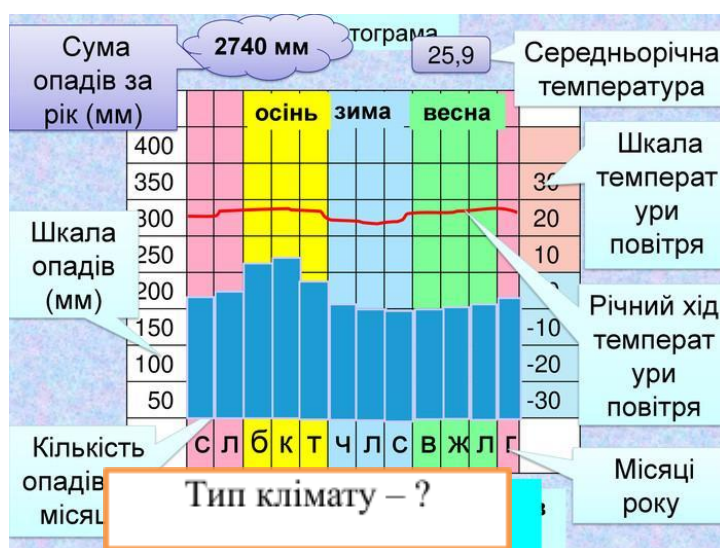
9. Установіть послідовність розташування річкових систем Південної Америки з півночі на південь.

- А Амазонка
- Б Оріноко
- В Парана
- Г Сан-Франсиску

1	2	3	4

Високий рівень

10. Проаналізуйте кліматограми та визначте тип клімату.

- А субекваторіальний
- Б екваторіальний
- В тропічний
- Г субтропічний
- Д помірний

11. Перегляньте ілюстрації та виконайте завдання.

Сельва

Кампос, Льянос

Патагонія

Пампа

Рис. 1. Особливості поширення природних зон у Південній Америці

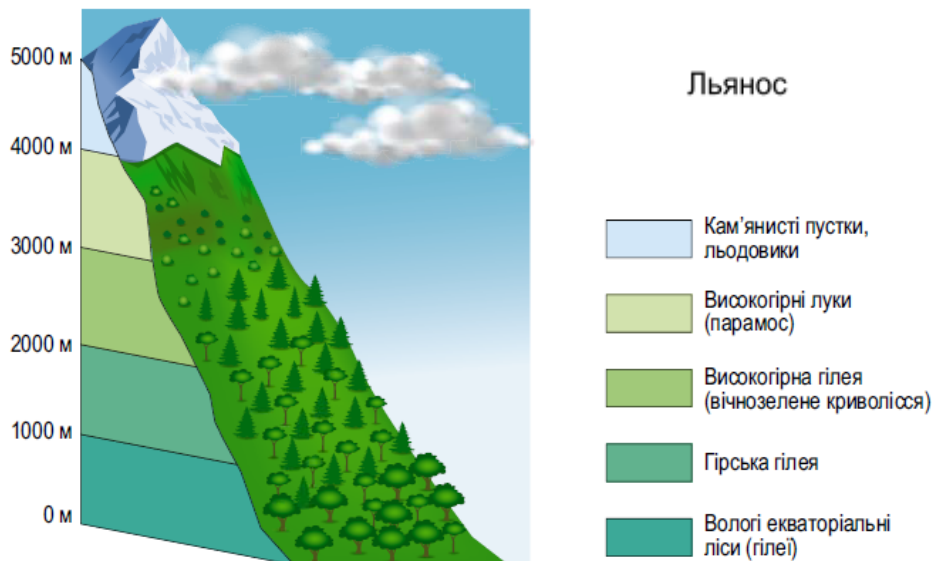

Рис. 2. Висотна поясність Анд

11.1. Дайте відповіді на запитання у формі гри: А – так, Б – ні.

Чи правильні наступні твердження щодо природних зон та висотної поясності Південної Америки?

1. Сельва займає найбільшу площу серед природних зон Південної Америки.
2. Кампос і Льянос розташовані в одній кліматичній зоні, але в різних частинах материка.
3. Патагонія – це природна зона пустель на півдні Південної Америки.
4. Пампа характеризується наявністю гірських хребтів та високою лісистістю.
5. Висотна поясність в Андах починається з вологих екваторіальних лісів біля підніжжя.
6. У високогірній гілеї Анд переважають вічнозелені хвойні дерева.
7. Зона кам'янистих пустель і льодовиків в Андах розташована на висоті понад 4000 м.
8. Природні зони Південної Америки розташовані симетрично відносно екватора.

1	2	3	4	5	6	7	8

11.2. Уявіть, що ви еколог, який досліджує вплив висотної поясності на біорізноманіття в Андах. Ви провели експедиції на трьох різних висотах:

- Гірська гілея: 300 видів рослин
- Високогірна гілея: 120 видів рослин
- Високогірні луки (парамос): 40 видів рослин

На кожній висоті ви підраховували кількість видів рослин на ділянці площею 100 м². Використовуючи ці дані та ваші знання про висотну поясність в Андах, розрахуйте індекс біорізноманіття для кожної висоти за формулою:

Індекс біорізноманіття = (Кількість видів / Площа ділянки) × 100

Виберіть правильну відповідь.

А Гірська гілея: 300, Високогірна гілея: 120, Парамос: 40

Б Гірська гілея: 3, Високогірна гілея: 1.2, Парамос: 0.4

В Гірська гілея: 30000, Високогірна гілея: 12000, Парамос: 4000

Г Гірська гілея: 0.03, Високогірна гілея: 0.012, Парамос: 0.004

11.3. Яка висотна зона має найвищий індекс біорізноманіття і чому? Виберіть найбільш повне і правильне пояснення.

А Гірська гілея, через оптимальне поєднання тепла і вологи.

Б Високогірна гілея, через відсутність конкуренції з боку великих дерев.

В Парамос, через адаптацію рослин до суворих умов.

Г Гірська гілея, через близькість до рівнинних екосистем.

Відповіді

Початковий та середній рівні						Достатній рівень			Високий рівень		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Б	В	Б	Б	В	Б	А, Б, В, Г, Е	1-Б 2-А 3-В 4-Г	1-Б 2-А 3-Г 4-В	Б	11.1. 1-А 2-А 3-А 4-Б 5-А 6-Б 7-А 8-Б	11.2. А 11.3. А

Використані джерела

1. Атлас 7 клас Географія. OSVITANET : веб-сайт. Київ, 2024. URL: <https://new.osvitanet.com.ua/heohrafiia/heohrafiia-7-klas/>
2. Бойко В. М., Міхелі С. В. Географія : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Ірпінь : ТОВ «Видавництво «Перун», 2020. 272 с.
3. Великий атлас світу : понад 15000 геогр. назв : карти материків і країн / кер. проекту К. В. Новак ; відп. за вип. Н. О. Міщенко ; ред. О. Ю. Король. Харків : Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2018. 192 с.
4. Прентіс Е., Рейнольдс Е. Клімат для початківців / пер. з англ. Т. Кузьменко. Київ : Книголав, 2021. 128 с.
5. Стенб'юрі С. 501 факт, який треба знати з географії / пер. К. Крапка. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. 256 с.
6. Гільберг Т. Г. Географія : підруч. для 7-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2024. 272 с.